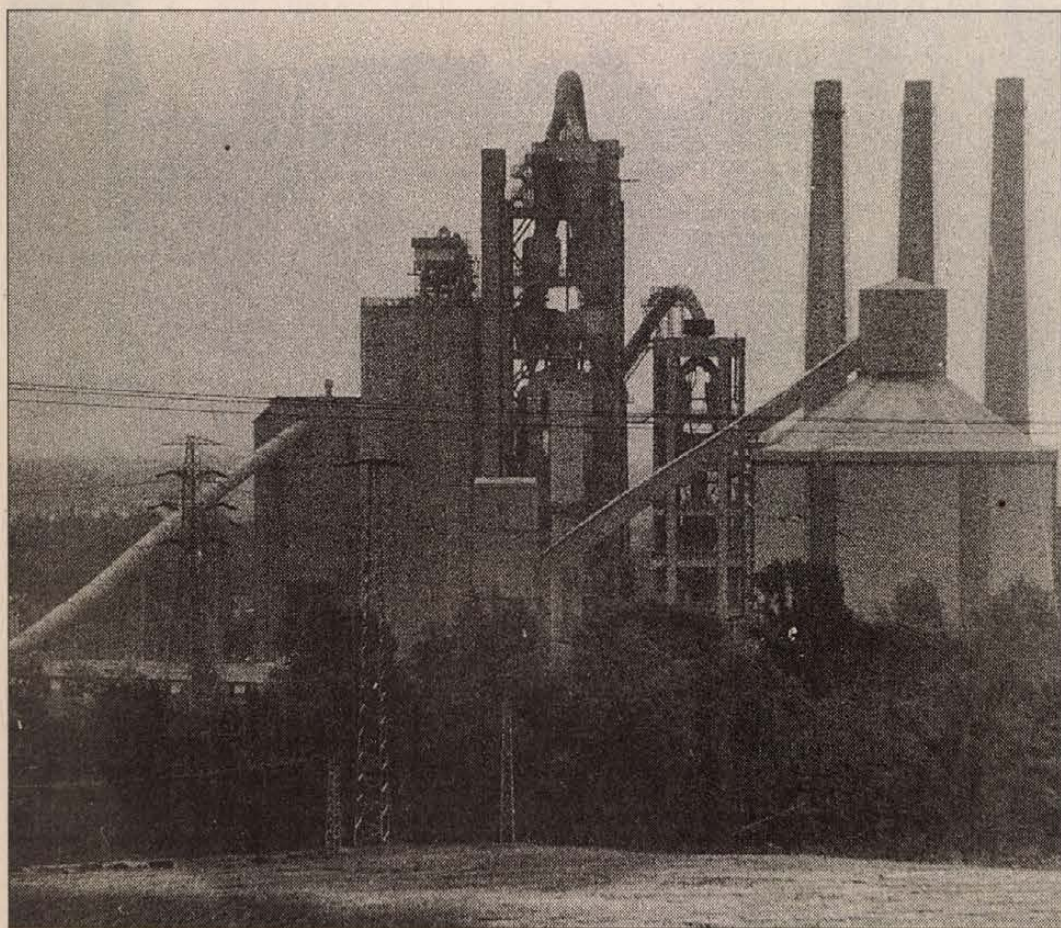

Eltűnik Vác egykori jelképe

A DCM már nem a KISZ-védnökségre büszke

Archív fotó a cementkődös DCM-ről

HANCISOVSKAI JÁNOS FELVÉTELE

Bontják vagy robbantják, egyelőre nem lehet tudni, ám az már biztos, hogy eltűnik a Vác régi címerét díszítő három füstölő kémény. A kéménybontás jelképes is: szimbolizálja, hogy a várost porral beszórá, régi DCM már a múlté, ami most működik, az már egy korszerű nagyüzem, olyan technológiával, amely megfelel a környezetvédelmi előírásoknak.

A KISZ-védnökséggel felépült Dunai Cement- és Mész-mű üzembe helyezéséről szóló kormányhatározatot Kádár János írta alá 1963. márciusában, és ez kétségtelenül alapvető változást hozott a város életében. Persze hozta a Naszály-hegy megcsonkítását is, és a szinte betertett a várost. Már 1969-ben foglalkozni kellett a környezetszennyezés csökkentésével, de csak hat évvel később indult meg a porszűrők beépítése. Nagyobb rekonstrukció a nyolcvanas évek elején kezdődött.

1994 elején a német tulajdonosok Vácra látogattak, és port láttak a klinkertároló felett. Azonnal intézkedtek: a DCM Kft. másfél milliárd forintot költséggel megoldotta a félkésztermék biztonságos tárolását.

Tíz éve rendszeresen folyik az ülepedő por vizsgálata – tájékoztatott Riesz Lajos vezérigazgató –, és nyugodtan el-

mondhatom, hogy ma például a püspöki palota kertjében nem sokkal több a por, mint mondjuk Kisorosziban, ami azért elég távol van a DCM-től. Ha néha füst látszik a gyár felett, az inkább attól van, hogy bizonyos hőmérsékleti viszonyok és páratartalom esetén a füstgáz kicsapódhat.

A vezérigazgató azt is elmondta, hogy a kft. eddigi nyereségét visszaforgatta, és idén újabb egymilliárd forintot beruházást hajtott végre, korszerűsítési csomagolókat.

Mindezt emellett kell megtennünk, hogy az ideai hosszú tél miatt visszaesett a kereslet, és meglehetősen nagy a verseny, amely nemcsak a belföldi gyártókkal, hanem az importőrökkel is folyik. Azelőtt például Budapest a DCM természetes piaca volt, ma szinte minden gyár próbál eladni a fővárosban. Bár negyedik éve ismét nő a cementfelhasználás, ilyen körülmények között azért nehéz árat emelni.

Tavaly az 1,2 millió tonna éves kapacitási kft. csak 15 százalékkal emelte árait – ami nem fedezte a megnövekedett költségeket, elsősorban az olajárak emelkedését –, az idén mintegy 20 százalékos áremelést hajtott végre.

Riesz Lajos vezérigazgató a bérek és a létszám alakulásáról is kérdeztük:

– Kilencven januárjában a létszám ezer fő körül volt, ma ötszázhatvanan dolgoznak a gyárban, és idén további létszámcsoökkentést tervezünk, ami húsz-harminc dolgozót érint. Ez átlagos létszám, mert szezonban mindig többen dolgoznak. A bérezés követi az inflációt. Erre az évre tizenkilenc százalékos emelést irányoztunk el.

Ahogy eltűnik az egykori városjelkép, a három kémény, úgy tűnik el a DCM-lakosok is. Kétszáz lakást még a tanácsnak adott át a gyár, a deákvari lakótelepen lévő 500 lakást már a kft. értékesítette, és többnyire gazdára talált az úgynevezett készenléti lakótelep kétszáz lakása is. A vezérigazgató igazán van: a cementgyártáson jó minőségű cementet, és ne foglalkozzon ingatlankezeléssel...
B. J.

Takarékos takarékszövetkezet

A napokban tartotta küldöttközgyűlését a veresegyházi takarékszövetkezet. Az előző év eredményeit összegző tanácskozás már eleve kellemes hírrel indult, hiszen a hivatalos bejelentés szerint eredményességét tekintve a veresegyházi szövetkezet az ország több mint 200 takarékszövetkezte közül a 12. helyen van.

A hét kirendeltséggel (Erdőkertes, Mogorósd, Veresegyház, Fót, Órbottyán, Vácharány és Vácra) működő takarékszövetkezet 1995-ös mérlegfőösszege 1,4 milliárd forint volt.

A szövetkezet több mint 1,2 milliárd forintnyi értékkel rendelkezik, ennek több mint felét értékpapirokba fektették.

Örvendetes tény, és ez a takarékszövetkezetek iránti bizalom erősödését jelenti, hogy az előző évhez képest 30 százalékkal nőtt a betétállomány. A szövetkezet hitelezéssel is foglalkozik, az elmúlt évben közel félmilliárd forint kölcsönt folyósítottak a tagok részére. A kölcsönök átlagos összege 150 ezer forint.

Az eredményességet tekintve hihetetlen növekedésről számoltak be a küldöttközgyűlésen. Míg 1994-ben 1,7 millió forint volt a veresegyházi nyeresége, addig 1995-ben az eredmény 37 millió forint.
F. M.

Kisvasút-történelem

A közelmúltban ünnepelték a borsosnyói kisvasút napját Királyréten. Az ünnepi ceremónia úgy volt hivatalos, hogy mégis a legbensőségesebb hangulat övezte. Igen, mert erről a kisvasútról, talán az egyetlen ilyen jellegű vasútról nehéz érdeklődés nélkül beszélni. Részben, mert több generáció emléke és élménye kötődik hozzá, részben pedig azért, mert a kisvasútnak történelmi múltja van. Ez a múlt száz évvel korábban indult, és remélhetőleg folytatódik napjainkban és még azon is túl. Mindennek – a folytatásnak is – alapja a pénz, az anyagi források. Furcsamód azonban éppen a vasút az, amely meghozhatja a fejlesztés lehetőségeit, hiszen a turizmusban, idegenforgalomban a Borsosnyó vidékében hatalmas lehetőségek rejlenek. Persze a kisvasút „nem tud erről”.

A borsosnyói erdei vasút sin-párját 1893-ban Sierstoff Henrik porosz gróf, a négyezer hektáros királyréti (akkor hutai) erdőbirtok tulajdonosa fektette le. Abban az időben a kisvasút ipari célokat szolgált, Nógrádverőce és Adolfkút között szállított faromkányt. Nyomvonalát 1912-ben Kismarosnál kiépítették a Duna-partig.

A második világháború végéig többször gazdát cserélt a birtok, s vele együtt a kisvasút is. 1945-től gazdasági szerepe fokozatosan csökkent, mígnem 1954-től új funkciót kapott: a személyszállítás. Nógrádverőce és Királyréti között kismarosi és szokolypai lakosok utaztak vele, majd felfedezték a kirándulók is. A hetvenes évek közepén a Pest megyei gyermek- és ifjúsági szervezetek védnöksége alá került, úttörővasút lett. Utasforgalma ez idő tájt meghaladta az évi 450-500 ezer főt, ám ekkora igénybevétel az előregedett pályatest, mozdony- és kocsipark már nem bírta el, életveszélyessé vált. 1978-

ra úgy tűnt, sorsa megpecsételődt.

Megmentésére akciókat indítottak, s sikerült kormánytámogatásokkal korszerűsíteni, felújítani. 1981-től tíz éven át zökkenőmentesen közlekedett, s műszaki engedélye szerint közlekedhetne még 2001-ig. Ám a kormány 1992-től nem tudta biztosítani a működéséhez szükséges árkiegészítést, tulajdonosa, az Ipoly Erdő Rt. ilyen viszonyok mellett nem vállalta további üzemeltetését. Leállították. A Pest Megyei Gyermek- és Ifjúsági Alapítvány jövőlététől viszont 103 napi kényszerpihenő után, ötmilliárd forint segítségével, melyet az Országos Idegenforgalmi Hivatal biztosított, újra útjára indulhatott.

Ma már csak munkaszüneti napokon szállítja a turistákat. A kisvasút megmentésére létrejött alapítványok programjaikkal azt szeretnék elérni, hogy a kirándulók által kedvelt erdei vonatot a jövőben gondtalanul közlekedtesse, igény szerint hétköznap is.
K. M.

Kinyitott a Tavirózsa

A veresegyházi Váci Mihály Művelődési Házban megalakult a Tavirózsa Természet- és Környezetvédő Egyesület. Az alakulógyűlésen Krenedits Sándor levezető elnök ismertette az egyesület elképzeléseit.

A kezdeményezés alapvető célja a Szód-Rákospatak és tavainak ökológiai megmentése, és az iskolai környezetvédelmi oktatás hatékonyabbá tétele. A tagok legfontosabb feladata: a vízvédelem, a védetté nyilvánított úszólápok megmentése.

Az egyesület alapítói, a környék szerelmesei között van Bogárdi Zoltán országgyűlési képviselő, a környezetvédelmi bizottság tagja, és dr. Rosivall László, a SOTE volt rektora is.

Közalapítvány a Tápó-vidék védelméért

A megye egyik legjellegzetesebb térsége a Tápó-patak és vidéke. E tájegység épített és természeti értékeinek védelmét hivatott szolgálni a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által tavaly létrehozott és bejegyzett „Tápó-vidék Természeti Értékeiért Alapítvány”. Ez az alapítvány a közelmúltban a teljes vagyonát – egymilliárd forintot – felajánlotta Pest Megye Önkormányzatának azonos célú közalapítvány létrehozása érdekében. Az alapító vagyonhoz a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, illetve a Tápó menti Települési Önkormányzatok Szövetsége 100-100 ezer, Pest Megye Önkormányzata, valamint a németországi Ludwigsburg járás önkormányzata, amellyel tavaly szeptemberben írtak alá együttműködési szándéknyilatkozatot, 400-400 ezer forinttal járult hozzá.

A megyegyűlés legutóbbi ülésén elfogadta az ajánlatot, s a közalapítvány alapító okiratát is. Egyébként a térségi vízház-tartás helyzetének javítására már eddig is számos jogszabály (kormányhatározat, országgyűlési határozat) született. A védelem tárgyát képező terület a Tápó-Hajta-vidéke Tájvédelmi körzet része, része az úgynevezett Alföld programnak is, amelyen belül a területfejlesztési, tájvédelmi és tájhasznosítási feladatoknak egy-két évvel ezelőtti kormányhatározat ad keretet. Ezzel a programmal kapcsolatos a Pest megyei természeti értékek feltárására bejelentett igény, amely az aktuális tárcaközi tervekkel is összhangban van.

A közalapítvány kezdeményezi és szervezi a Tápó vidékén lévő természeti területek tájrehabilitációját szolgáló hagyományos, vagy új környezetbarát gazdálkodási formák alkalmazását. Ezáltal javítja a térségben lévő települések környezeti kultúráját, s az ott élő polgárok közérzetét. Ebből a megfontolásból alighanem elkelne még néhány hasonló közalapítvány szűkebb pátriánkban.
V. J.

Nagykőrösi dilemma

Pályázat útépítésre

A nagykőrösi önkormányzat kötéruleti utak burkolása 2500 forintba, a gyűjtőutaké 3100 forintba kerül négyzetméterenként. A Csipvári utca megépítése ezek szerint közel 11 millióba, a Balaton utca burkolás pedig 5 millió forintba kerülne. És így egy utca építése „elvinne” szinte a támogatásra szánt összes pénzt. Ezért a képviselő-testület a teljes keretösszeget pályázatra bocsátja. Eddig 20 utca lakói nyújtották be igényüket az önkormányzati támogatásra. A költségnek legalább 35 százalékat nekik kell vállalniuk. Augusztusban tehát csakis azokat a körösi utcákat építik meg, amelyek lakói a legtöbbet fizetnek érte.

M. J.

Elkerülő út épül Budakeszin

A fővároszhoz nőtt Budakeszi gondjai közül talán a legnagyobb a közlekedés. A település főútja nemcsak a helyben lakók forgalmát kénytelen „tűrni”, hanem a jelentős átmenőforgalmat is. Ezért döntött úgy Budakeszi önkormányzata, hogy pályázatot nyújt be, amely elnyerésével elkezdheti a Budapest-Páty közvetlenebb összeköttetését jelentő és Budakeszi belső forgalmát jelentős mértékben csökkentő elkerülő út építését. A pályázat sikerrel járt, 15 millió forintot kaptak az építők. A másfél kilométeres elkerülő út építése a település lakott részét is érinti, így elsősorban az Erkel utca környékén kell az építéssel járó eltereléssekkel számolni.

A budakeszi önkormányzat természetesen az útépítés mellett egyéb fejlesztéseket és beruházásokat is szeretne megvalósítani. Elsősorban feladatok például a vízvezeték gerinchálózatának a megépítése, s ugyanígy a csapadékvíz elvezetését szolgáló csatorna elkészítése is.

Az út-, a víz- és csatornahálózat építése összesen nyolcvanmillió forintot költéséget jelent. A beruházásokat már időben is programozták, így májusban a vízvezeték, júniusban a csapadékvíz-csatorna, augusztusban pedig az útépítés kezdődik.
T. I.

Évente 18 ezer földhivatali ügyirat Szentendrén

A szentendrei földhivatal épülete a Kossuth Lajos utcában kollégium volt valamikor, a református egyház visszaigényelte, de ilyen rozzant állapotban nekik sem kell, így kaptak meg belőlük a kincstári vagyonkezelőtől a földhivatal. A belső „tatarozást” – amely két éve folyik – két betörés gyorsította fel: vagyonvédelmi biztonsági berendezéseket szereltek fel, s ezzel együtt számítógépeket – mondta Lehel Gábor, a hivatal vezetője.

Szentendre város és a hozzá tartozó 13 község 68 ezer ingatlanából közel 28 ezret már felújítottak. A tulajdoni lapok hi tellessége tétele a legfontosabb, hogy minden lapon rendezett állapotok legyenek, a jelzálog bejegyzésekben, a változások átvezetésében. A PHARE-program keretében kapott számítógépek, segítik ezt a munkát, s a változásokat folyamatosan gépre viszik Kisorozsi, Pócsmezgyer és Szigetmonostor regisztrálása már elkészült, május végére újabb két községet dolgoznak fel, az év végére pedig valamennyivel el akarnak készülni.

Megnövekedtek a munkát, a földárverések voltak, a kárpótlási ügyek, amelyek körül sok a huzavona. Több helyen még fel sem mérhető, hogy egy-egy megszerzett területnek hány tulajdonosa van. Az ingatlanforgalom, a kataszterek vezetése miatt megnőtt az ügyiratforgalom, amivel nehezen birkózik a földhivatal. Évente 18 ezer ügyiratot dolgoznak. Ezek javarészt a hitelintézetek ügyelei, jelzálogi bejegyzések, törlések. Szentendrén 40-50 napos határidőt tartanak, és céljuk, hogy ha túlmunkában is, de leoldozzák hátralékukat.

A hivatali munka fejlesztésére német hitel áll rendelkezésükre. A Szentendrei Földhivatal elsősorban térképek modernizálására, topográfiai térképek készítésére szeretné ezt felvenni. Az 5-8 éves feladat végrehajtására azonban mindenképp előtti jó számítógépes program kell, főleg a hétéves földmérési csoport részére, mert a térképek adatbevitelét is ezzel szeretnék elvégezni. A hiteltörlesztést természetesen finanszírozni kell valamiből, ezért várhatóan nőnek a földmérési, adatszolgáltatási díjak.

– Mára elavult az aranykorona-rendszer – mondja végül Lehel Gábor –, ezért a teljes földértékelés új alapokra kell helyezni.
Törő István

Lapunk 1995. évi teljes évfolyama egyetlen CD-ROM-on!

A Népszabadság CD-ROM/1994. II. félév ára: 900 Ft+áfa

A Népszabadság CD-ROM/1995. évi teljes évfolyam ára: 11 900 Ft+áfa

Megvásárolható a Népszabadság ügyfélszolgálati irodáinál:

1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. (tel.: 138-2369, fax: 138-4431), 1034 Budapest, Bécsi út 122-124. (tel.: 250-1680/380, 381, 382)

Megrendelhető faxon és levélben: Sajátinformatikai Kft.

1960 Budapest, Bécsi út 122-124. (tel.: 250-1680/175, fax: 168-2004)

49127